

13. Szerves Kémiai Problémamegoldó Verseny

Rajtszám: «Rajtszám»

HUN
REN

Organo
Catalysis
Research Group

Instrukciók

- Ellenőrizd minden lapon a rajtszámot!
- Ellenőrizd az adataidat a mellékelt adatlapon, írd rá a feladatlapon található rajtszámot, utána tedd a borítékba, zárd le és majd add le a feladatsorral együtt!
- A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésre. Csak a START utasítás elhangzása után kezdhetsz el dolgozni!
- Csak a megfelelő helyre írt válaszaidat fogadjuk el (rendszerint a megfelelő négyzetekben).
- Piszkozatpapírnak használhatod a lapok hátoldalát! Ha ez nem elég kérhetsz még papírt!
- Ahol szükséges jelöld a sztereokémiát! A sztereokémia jelölésére használd a megfelelő ékeket ($\blacktriangleleft$; $\cdots$)!
- A dolgozat megoldásához bármilyen papír alapú, nem elektronikus segítséget (könyv, jegyzet) használhatsz. Számológép is használható.
- Amikor elhangzik a STOP utasítás, azonnal hagyd abba a munkát! Ha 3 percnél tovább késlekedsz, érvénytelenítik a dolgozatodat!
- A távozással várj addig, amíg a felügyelő jelzi, hogy elmehetsz!

Periódusos rendszer relatív atomtömegekkel

1																18		
1 H 1.008																	2 He 4.003	
3 Li 6.94	4 Be 9.01												5 B 10.81	6 C 12.01	7 N 14.01	8 O 16.00	9 F 19.00	10 Ne 20.18
11 Na 22.99	12 Mg 24.30	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26.98	14 Si 28.09	15 P 30.97	16 S 32.06	17 Cl 35.45	18 Ar 39.95	
19 K 39.10	20 Ca 40.08	21 Sc 44.96	22 Ti 47.87	23 V 50.94	24 Cr 52.00	25 Mn 54.94	26 Fe 55.85	27 Co 58.93	28 Ni 58.69	29 Cu 63.55	30 Zn 65.38	31 Ga 69.72	32 Ge 72.63	33 As 74.92	34 Se 78.97	35 Br 79.90	36 Kr 83.80	
37 Rb 85.47	38 Sr 87.62	39 Y 88.91	40 Zr 91.22	41 Nb 92.91	42 Mo 95.95	43 Tc -	44 Ru 101.1	45 Rh 102.9	46 Pd 106.4	47 Ag 107.9	48 Cd 112.4	49 In 114.8	50 Sn 118.7	51 Sb 121.8	52 Te 127.6	53 I 126.9	54 Xe 131.3	
55 Cs 132.9	56 Ba 137.3	57-71	72 Hf 178.5	73 Ta 180.9	74 W 183.8	75 Re 186.2	76 Os 190.2	77 Ir 192.2	78 Pt 195.1	79 Au 197.0	80 Hg 200.6	81 Tl 204.4	82 Pb 207.2	83 Bi 209.0	84 Po -	85 At -	86 Rn -	
87 Fr -	88 Ra -	89-103	104 Rf -	105 Db -	106 Sg -	107 Bh -	108 Hs -	109 Mt -	110 Ds -	111 Rg -	112 Cn -	113 Nh -	114 Fl -	115 Mc -	116 Lv -	117 Ts -	118 Og -	

57 La 138.9	58 Ce 140.1	59 Pr 140.9	60 Nd 144.2	61 Pm -	62 Sm 150.4	63 Eu 152.0	64 Gd 157.3	65 Tb 158.9	66 Dy 162.5	67 Ho 164.9	68 Er 167.3	69 Tm 168.9	70 Yb 173.0	71 Lu 175.0
89 Ac -	90 Th 232.0	91 Pa 231.0	92 U 238.0	93 Np -	94 Pu -	95 Am -	96 Cm -	97 Bk -	98 Cf -	99 Es -	100 Fm -	101 Md -	102 No -	103 Lr -

A feladatok listája és arányuk az összpontszámban

Feladat	Pontszám	Oldalszámok
1.	10	5-6
2.	16	7-10
3.	7	11-12
4.	10	13-14
5.	12	15-16
6.	8	17
7.	10	18
8.	10	19-20
9.	8	21
10.	8	22-23
11.	8	24
12.	8	25
13.	12	26
14.	11	27-28
15.	12	29-30
Σ	150	1-30

1. feladat		az egész 6,67 %-a
	1	Összesen
Max	10	10
Elért		

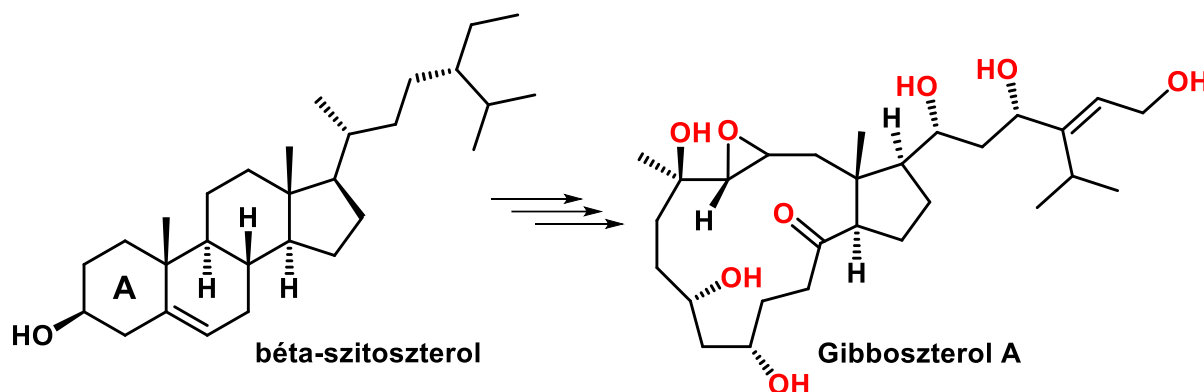
1. Az alábbi betűrácsban 20 db szénhidráttal kapcsolatos szót/fogalmat rejtettünk el. *Találd meg ezek!*

B	G	E	Z	Ó	N	I	B	A	R	A	T	H	M
S	X	T	G	I	A	U	C	P	E	O	I	E	O
L	R	E	L	C	L	I	Y	M	L	D	L	P	N
O	H	Ő	Ü	Á	L	G	U	L	R	A	I	I	O
H	M	T	K	T	Ó	S	E	O	D	O	X	M	S
O	V	Í	O	O	Z	N	X	V	R	C	G	E	Z
K	A	Y	P	R	S	I	Ó	Z	Ó	B	I	R	A
L	S	N	I	A	L	D	O	T	R	I	Ó	Z	C
A	N	É	R	T	C	E	L	L	U	L	Ó	Z	H
R	O	M	A	U	S	D	I	N	O	T	E	C	A
O	R	E	N	M	H	A	W	O	R	T	H	I	R
K	U	K	Ó	X	Z	Ó	T	K	A	L	A	G	I
U	D	I	Z	O	K	I	L	G	L	I	K	X	D
C	I	K	L	O	D	E	X	T	R	I	N	A	S

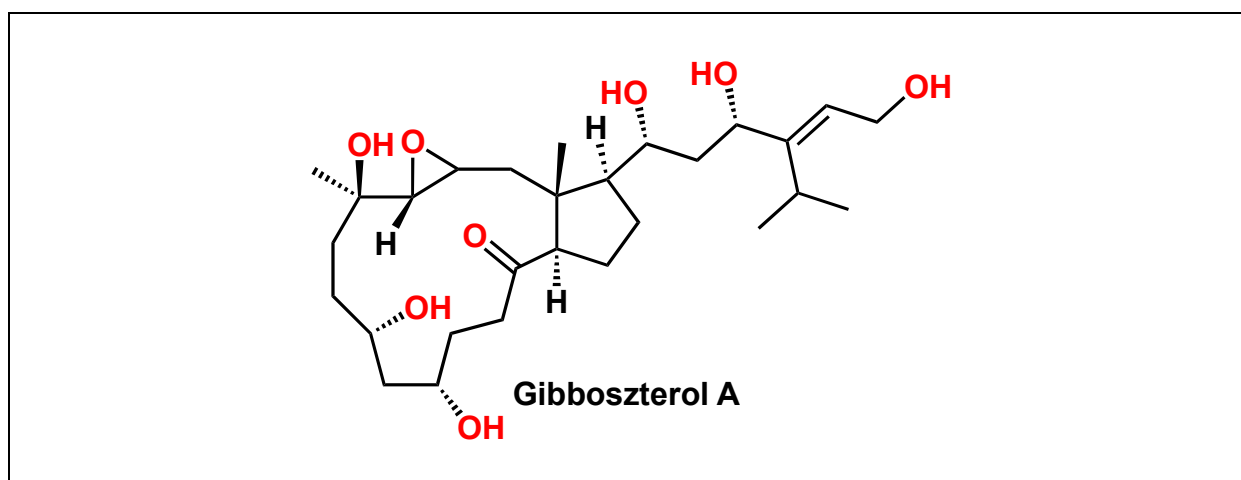
1)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)
12)
13)
14)
15)
16)
17)
18)
19)
20)

2. feladat			az egész 10,67 %-a		
	2A	2B	2C	2D	Összesen
Max	2	4	6	4	16
Elért					

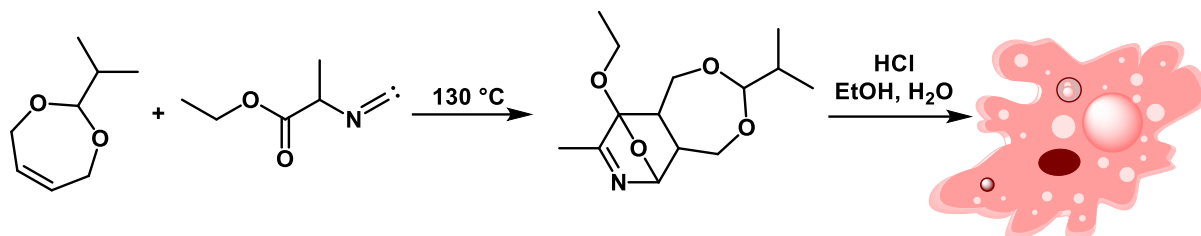
2A. Az *Amphidinium gibbosum* által termelt Gibboszterol A az első vízoldható 5,10:8,9-diszekoszteroid, amit 2021-ben izoláltak. A vegyület szerkezetét béta-szitoszterolra lehet visszavezetni; több oxidációs és fragmentációs lépést követően ebből az alapanyagból állítja elő a természet.

Jelöld be a Gibboszterol A szerkezetén azokat a szénatomokat, melyek a szteránváz A gyűrűjéből származnak!

2B. Egy kínai vegyipari vállalat által szabadalmaztatott eljárás alapján etil 2-izocianopropionát egy védett alkénnel történő reakciója során magas hőmérsékleten az alábbi vegyület képződése tapasztalható. A reakció termékét savval hidrolizálva egy vitamin állítható elő, azonban ennek a szerkezetét egy amőba eltakarta.

i) Melyik vitamin állítható elő a fent leírt eljárással? Rajzold fel a szerkezetét!

A képződő vitamin neve:	A képződő vitamin szerkezete:

ii) A köztitermék hány diasztereomert tartalmaz?

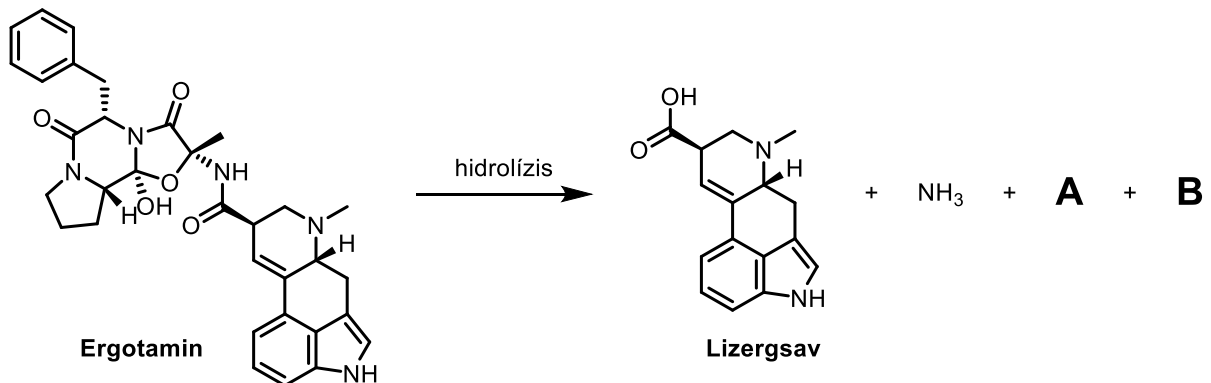

iii) A gyártási eljárás során se a diasztereomereket, se az enantiomereket nem választják el. Mi lehet ennek az oka?

2C. Az ergotamin az anyarozsban található egyik fő alkaloid. Lúgos hidrolízisével lizergsav állítható elő. A hidrolízisnek további terméke a piroszólósav, ammónia, és két aminosav (**A** és **B**).

i) Az ergotamin szerkezetét alapul véve a hidrolízis során melyik aminosavak keletkeznek? Rajzold fel a szerkezeteiket!

A:	B:
Aminosav neve:	Aminosav neve:

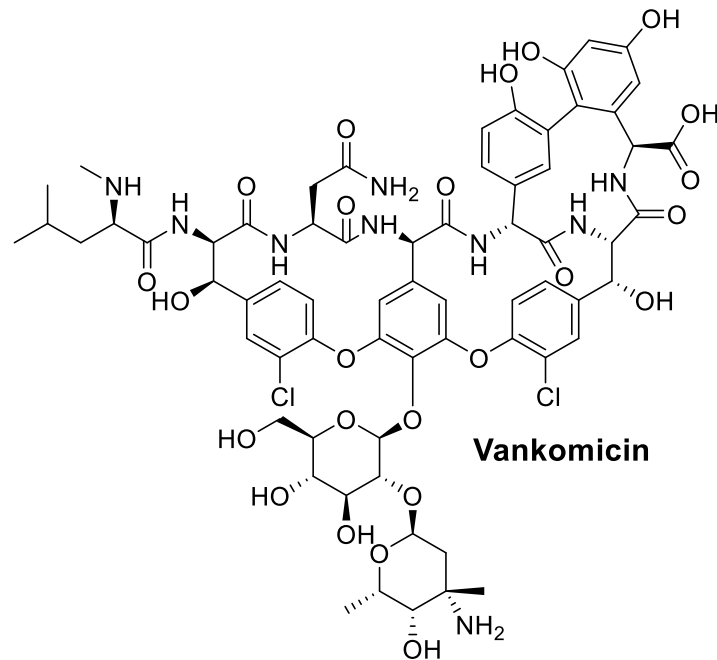
ii) Add meg a keletkezett aminosavak konfigurációját (R vagy S, illetve L vagy D)!
Megegyezik-e a konfigurációjuk a természetes aminosavak konfigurációjával?

	A	B
R	☐	☐
S	☐	☐
L	☐	☐
D	☐	☐

Megegyezik a természetes aminosavak konfigurációjával?

2D. A Vankomicin egy szűk spektrumú, de multirezisztens baktériumok ellen is hatékony antibiotikum.

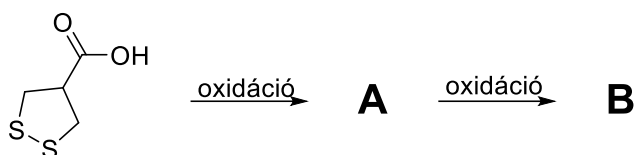
i) Milyen egyszerű cukor található benne?

ii) Rajzold fel a diszacharid egység várhatóan termodinamikailag stabilisabb formáját szék konformációjú gyűrűkkel (Reeves-képlettel)!

iii) Jelöld meg a Vankomicin fenti szerkezetében a makrociklusokat és add meg a tagszámukat!

3. feladat	az egész 4,67 %-a		
	3A	3B	Összesen
Max	3	4	7
Elért			

3A. A közönséges spárgában (*Asparagus officinalis*) számos kéntartalmú vegyület található. Ezek közül az egyik a ciklikus szerkezetű, diszulfid kötést is tartalmazó, optikailag inaktív aszparaguszsav.

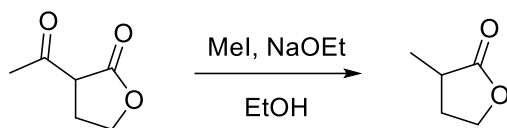

Aszparaguszsav

Ha a ciklikus szerkezetű diszulfid egyik kénatomját először szulfoxiddá (**A** termék), majd szulfonná (**B** termék) oxidáljuk, akkor hány sztereocentrum keletkezik az eredetileg akirális molekulához képest? Rajzold fel **A** és **B** szerkezetét! Jelöld be mindkét reakciótermékben a sztereocentrumokat *-al!

A:	B:
Új sztereocentrumok száma:	Új sztereocentrumok száma:

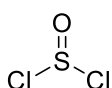
3B. 2-Acetilbutirolakton metil-jodiddal történő alkilezésénél, forró etanos oldatban, fölös mennyiségű nátrium-alkoxid mellett az alábbi termék képződését tapasztaljuk:

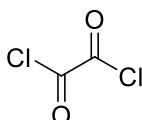
Javasolj mechanizmust a reakció termékének képződéséhez!

4. feladat		az egész 6,67 %-a	
	4A	4B	Összesen
Max	6	4	10
Elért			

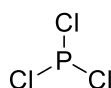
Az Anilin Művek Zrt. gyógyszergyár munkatársai forradalmian új hatóanyaguk szintézisének egyik lépésében egy *N*-acilezést szeretnének végrehajtani nonánsavból (Oct-COOH) kiindulva. A karbonsavat azonban először aktiválniuk kell. A gyógyszergyár munkatársai az alábbi lehetséges aktiválószerkeket (1–4) választották ki:

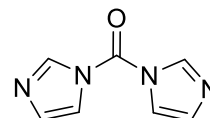
1

2

3

4

4A. Írd fel a nonánsav aktiválásának reakcióegyenletét az összes aktiválószerrel (a keletkező melléktermékekkel együtt)!

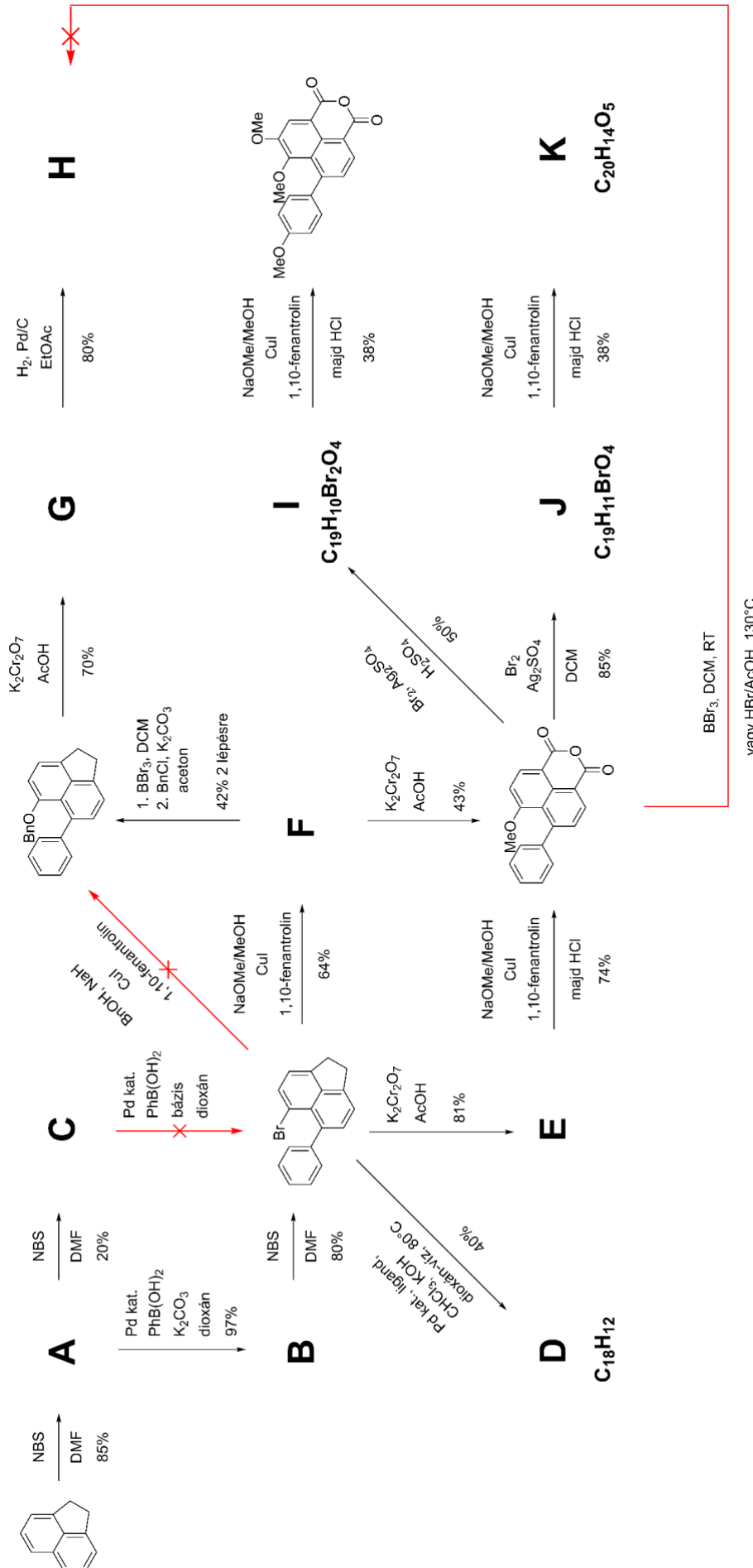
1
2
3
4

4B. Bár az oxalil-klorid (**2**) már önmagában is jó aktiválószer a karbonsavaknak, a folyamat még tovább gyorsítható, ha katalitikus mennyiségben *N,N*-dimetilformamidot (DMF) adunk a rendszerhez. *Igazold a DMF katalitikus hatását! Írd fel a DMF-katalizált savaktiválás mechanizmusát oxalil-klorid és nonánsav reakciójának esetére!*

5. feladat		az egész 8,00 %-a
	5	Összesen
Max	12	12
Elért		

Add meg a betűkkel jelölt vegyületek szerkezetét! (A feladatot lásd a következő oldalon!)

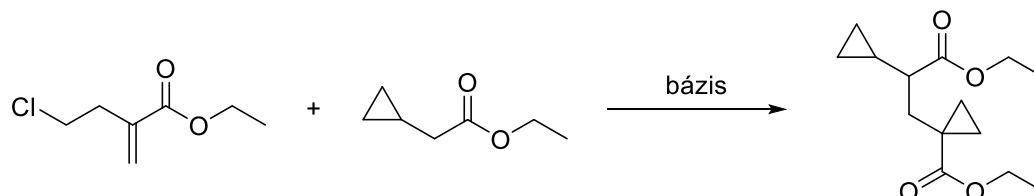
A:		B:	
C:		D:	
E:		F:	
G:		H:	
I:	J:	K:	

6. feladat	az egész 5,33 %-a	
	6	Összesen
Max	8	8
Elért		

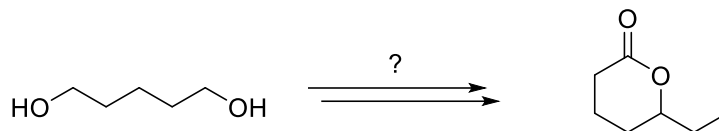
Az alábbi két vegyületet bázikus körülmények mellett reagáltatva egy bisz-ciklopropil karbonsavésztert lehet előállítani jó termeléssel:

Javasolj egy reakciómechanizmust a várt termék képződésére!

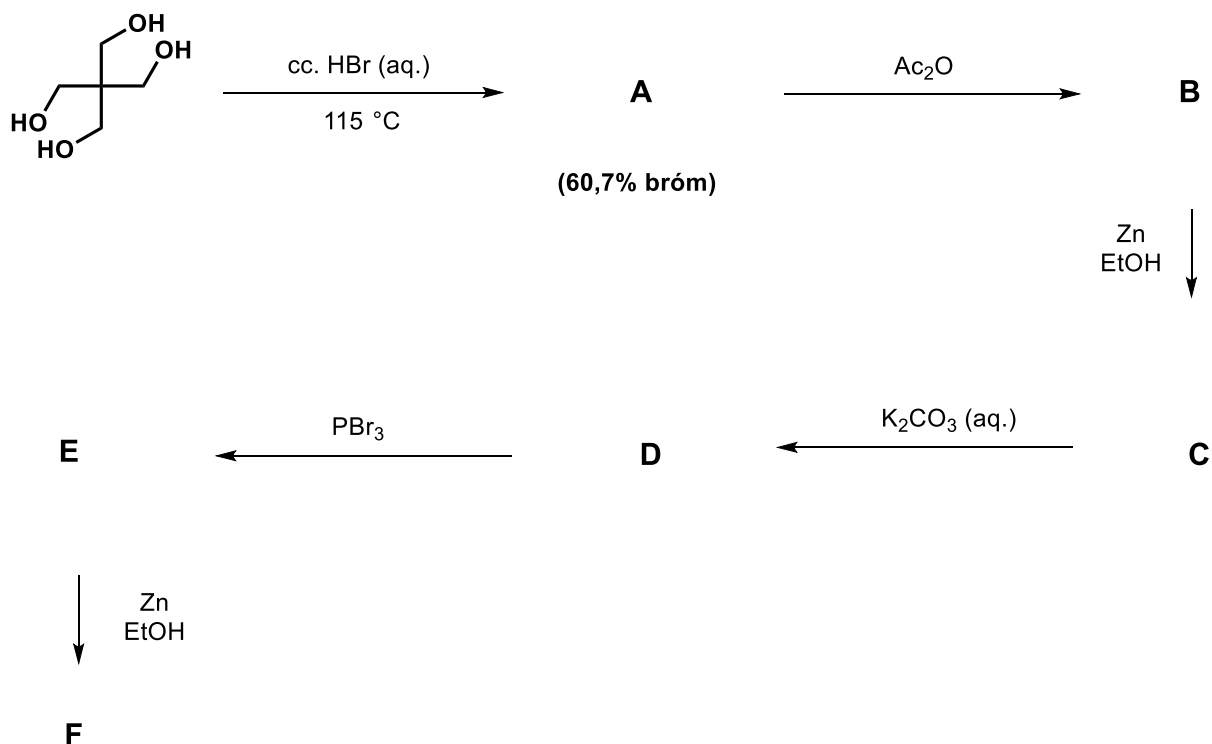
7. feladat	az egész 6,67 %-a	
	7	Összesen
Max	10	10
Elért		

Milyen úton lehet előállítani pentán-1,5-diolból 6-etiltetrahydro-2H-pirán-2-ont?

8. feladat	Az egész 6,67 %-a	
	8	Összesen
Max	10	10
Elért		

Ha pentaeritritet 125 °C-on reagáltatunk tömény hidrogén-bromiddal, akkor egy 60,7 m/m% brómot tartalmazó termék keletkezik. Ha ezután ezt a vegyületet sorrendben ecetsavanhidriddel, majd etanolban cinkporral, ezután vizes kálium-karbonáttal, továbbá foszfor-tribromiddal, végül ismét etanolos cinkporral reagáltatjuk, egy kis forráspontú, vízzel nem elegyedő folyadékot kapunk termékként.

Rajzold fel az A-F betűkkel jelölt vegyületek szerkezetét!

A:	B:
C:	D:
E:	F:

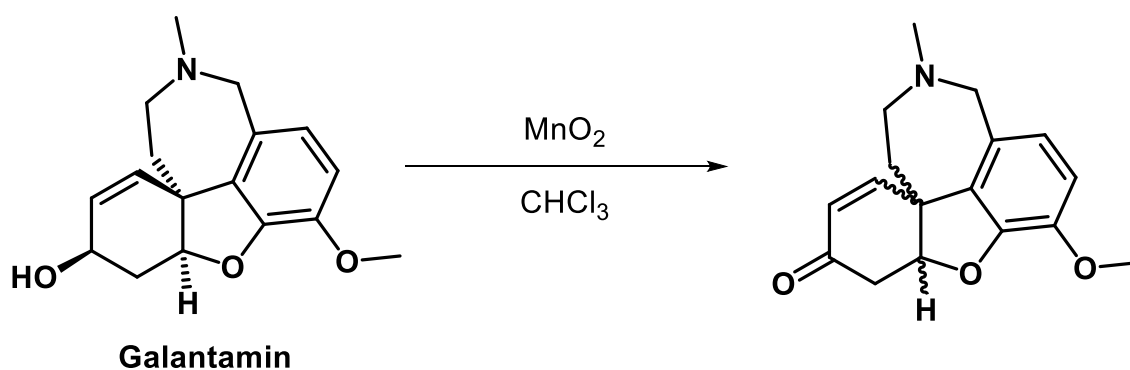
*Ha ^1H NMR felvételt készítünk az **F** vegyületről, akkor hol és milyen felhasadású jelek találhatóak a spektrumon?*

9. feladat	az egész 5,33 %-a	
	9	Összesen
Max	8	8
Elért		

A Galantamin a közönséges hóvirágban található egyik fő alkaloid. A vegyületet először 1956-ban izolálták, majd mivel hatásosnak bizonyult memóriazavar kezelésében, így behatóan vizsgálták a vegyület számos származékát.

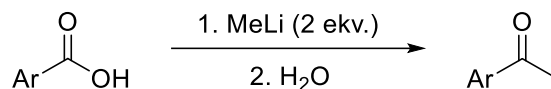
Enyhe oxidációval (mangán-dioxid, kloroformban) az allil helyzetű alkoholt oxidálták ketocsoporttá szelektíven, igen nagy hatékonysággal. Azonban annak ellenére, hogy a Galantamin optikailag tiszta formában fordul elő a természetben, a reakcióból izolált termék már nem forgatta a polarizált fény síkját.

Adj magyarázatot a racém vegyület képződésére!

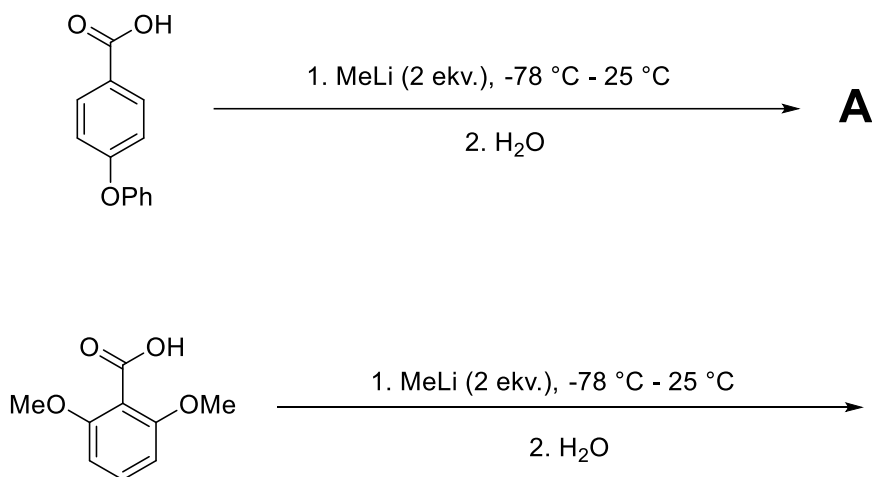
10. feladat	az egész 5,33 %-a	
	10	Összesen
Max	8	8
Elért		

Metilketonok előállítására ismeretes az alábbi átalakítás:

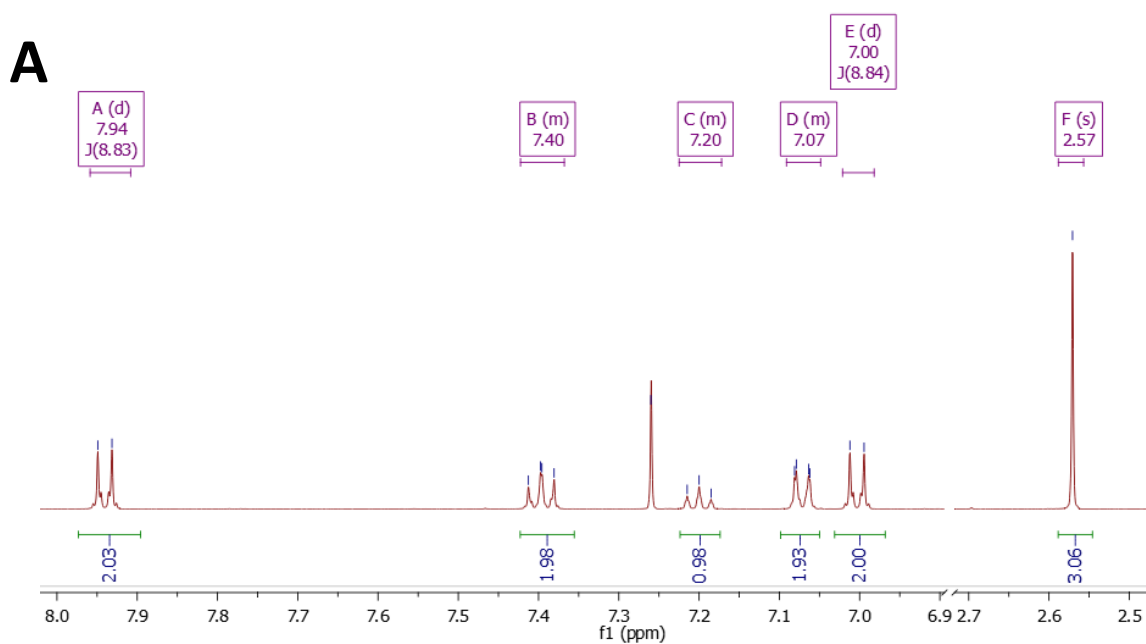

Az átalakítás körülményei között a metil-lítium hasonlóan reagál karbonsavakkal, mint karbonsav-kloridokkal.

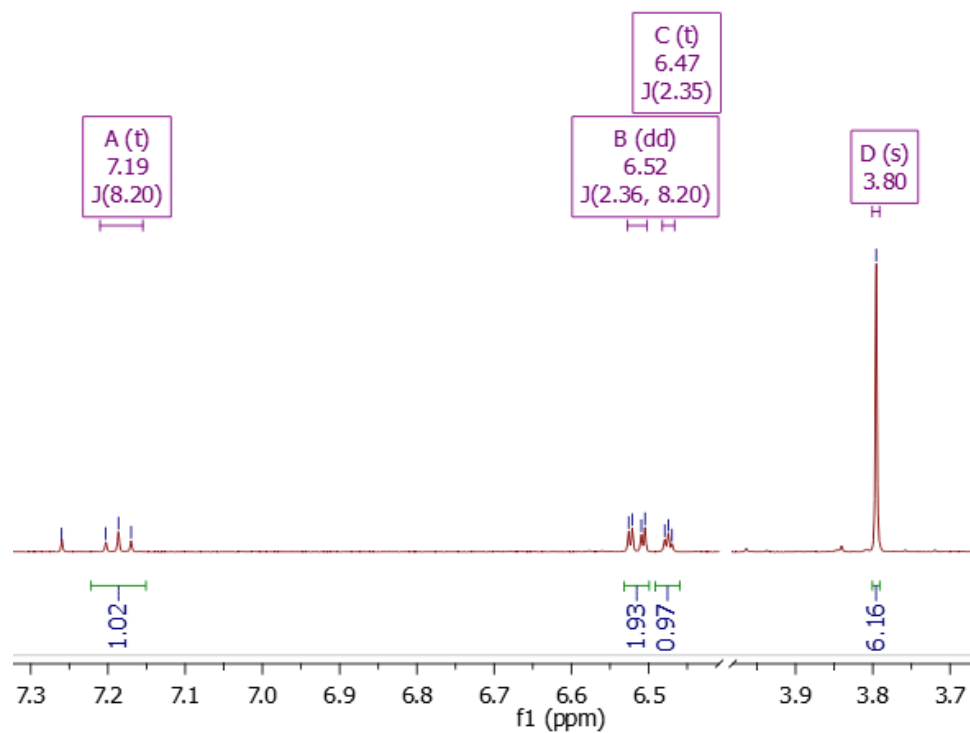
Az alábbi két reakció egyike probléma nélkül lejátszódott, a másik esetben azonban nem várt termék keletkezett.

Az NMR spektrumuk alapján azonosítsd a termékeket. Rajzold fel az **A** és **B** vegyületek szerkezetét! Javasolj mechanizmust a **B** termék képződésére!

B

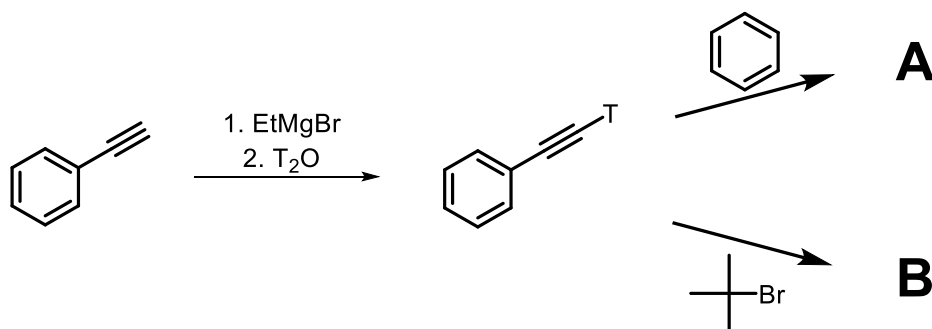
A:

B:

B keletkezésének mechanizmusa:

11. feladat	az egész 5,33 %-a		
	11A	11B	Összesen
Max	2	6	8
Elért			

Egy német-olasz kutatási együttműködés során tríciummal jelölt molekulákat állítottak elő és ezek stabilitását, tulajdonságait vizsgálták. A kísérletek alapanyagául szolgáló béta-sugárzó tríciummal szubsztituált molekulát fenilacetilénből állították elő: deprotonálták egy Grignard reagenssel, majd ezt bontották tríciumgázból és réz(II)-oxidból frissen előállított trícium-oxiddal.

Bár a trícium felezési ideje több mint tíz év, a reakció termékei éveken át heverték a labor egy eldugott zugában. Az egyik esetben a triciált molekula benzolban, a másik esetben *tert*-butil-bromidban volt feloldva. Azonban, mivel egyik kutatási pályázat és együttműködés sem tart örökké, így a labor új tulajdonosa megörökölte az izotóplabor hagyatékát.

11A. Írd fel a trícium bomlásának egyenletét, amely során 2-es rendszámú atom keletkezik!

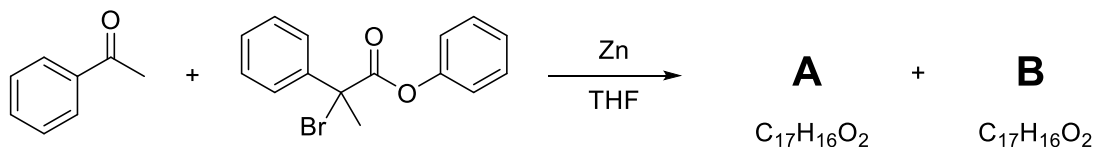
11B. Milyen termékekre számíthat az két ampullában 10 év elteltével? Mi lehet az **A** és **B** anyag szerkezete? (A triciált szerves vegyület bomlás utáni átalakulásának megjósolásához érdemes először egy olyan szerkezetet felírni, amelyikben a tríciumból képződött atom szerepel.)

A:	B:

12. feladat	az egész 5,33 %-a	
	12	Összesen
Max	8	8
Elért		

A Reformatsky-reakció volt az egyik első, preparatív szempontból is jelentős fémorganikus átalakítás a szerves kémiában. A Sergey Reformatsky által 1887-ben felfedezett átalakítást nagyfokú szelektivitása és funkcióscsoport-toleranciája miatt mai napig széles körben alkalmazzák.

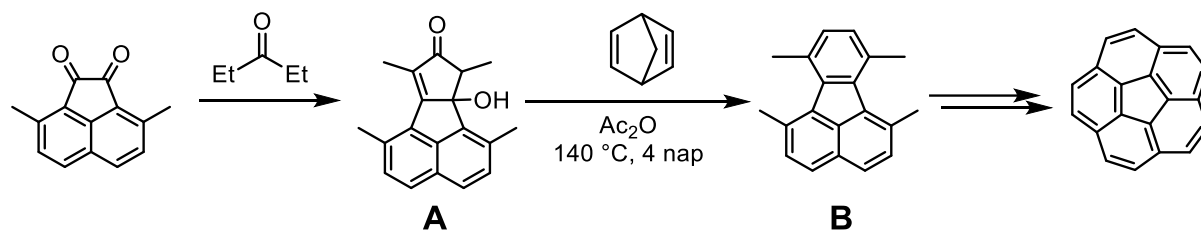

Tegyé! javaslatot az acetofenon és fenil-2-bróm-2-metil-fenilacetát Reformatsky-reakciójában keletkező termékek szerkezetére!

A:	B:

13. feladat	az egész 8,00 %-a	
	13	Összesen
Max	12	12
Elért		

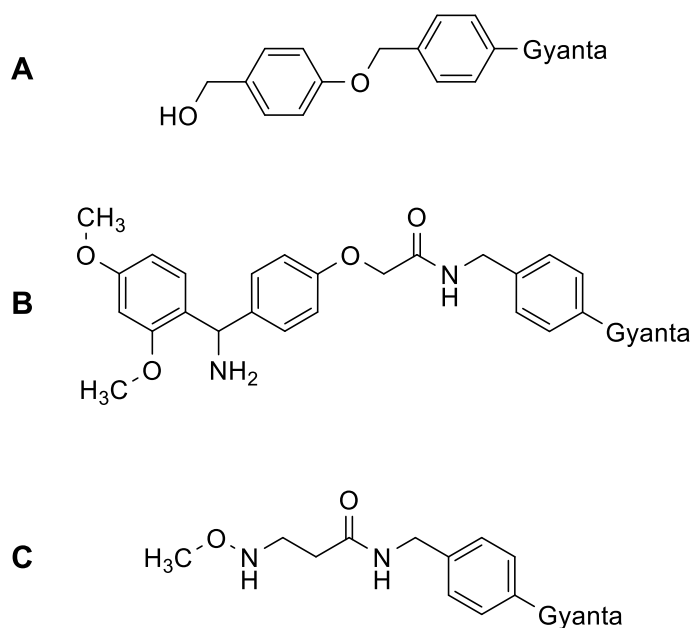
Koranolén kilogrammos előállításánál egy acenaftén-dion származékából és dietil-ketonból könnyen előállítható telítetlen ciklopenténon származékot (**A**) és norbornadiént ecetsav-anhidrides közegben alakítanak át egy kondenzált gyűrűs vegyületté (**B**).

Mi lehet az **A**→**B** reakciónak a mechanizmusa? Milyen névreakció játszódik le az átalakítás során?

14. feladat				az egész 7,33 %-a		
	14A	14B	14C	14D	14E	Összesen
Max	3	2	2	3	1	11
Elért						

A peptidkémiaiában számos gyantát kifejlesztettek, hogy változatos kémiai módosításokat tudjanak végrehajtani a peptideken már a gyantáról történő hasítás során, ezáltal elkerülve külön eljárások alkalmazását. Alább néhány gyanta funkciós részlete látható:

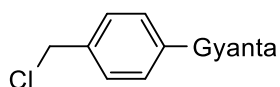
14A. A felsorolt gyanták közül (A-C) egy esetében a szintézis során a peptidkötés kialakításához használt módszertől eltérő módon kötjük az első aminosavat a gyantához. *Add meg ennek a gyantának a betűkódját! Adj meg egy kapcsolási módszert a felhasznált reagensek szerkezetének feltüntetésével!*

A	B	C
☐	☐	☐

14B. Az egyik gyanta esetében a peptid úgy hasítható, hogy a C-terminálisán aldehid vagy keton funkciós csoport alakul ki. *Adj meg egy-egy lehetséges reagenst ezen hasításokhoz!*

Aldehid	Keton

A Merrifield-gyanta esetében a szintetizálandó peptid kapcsolódási módja megegyezik a fenti gyanták egyikével. A peptid lehasítását a Merrifield-gyantáról azonban csak erős savval tudjuk elvégezni, míg a másik gyanta esetében akár trifluorecetsav diklórmétános oldata is elégséges.

Merrifield gyanta

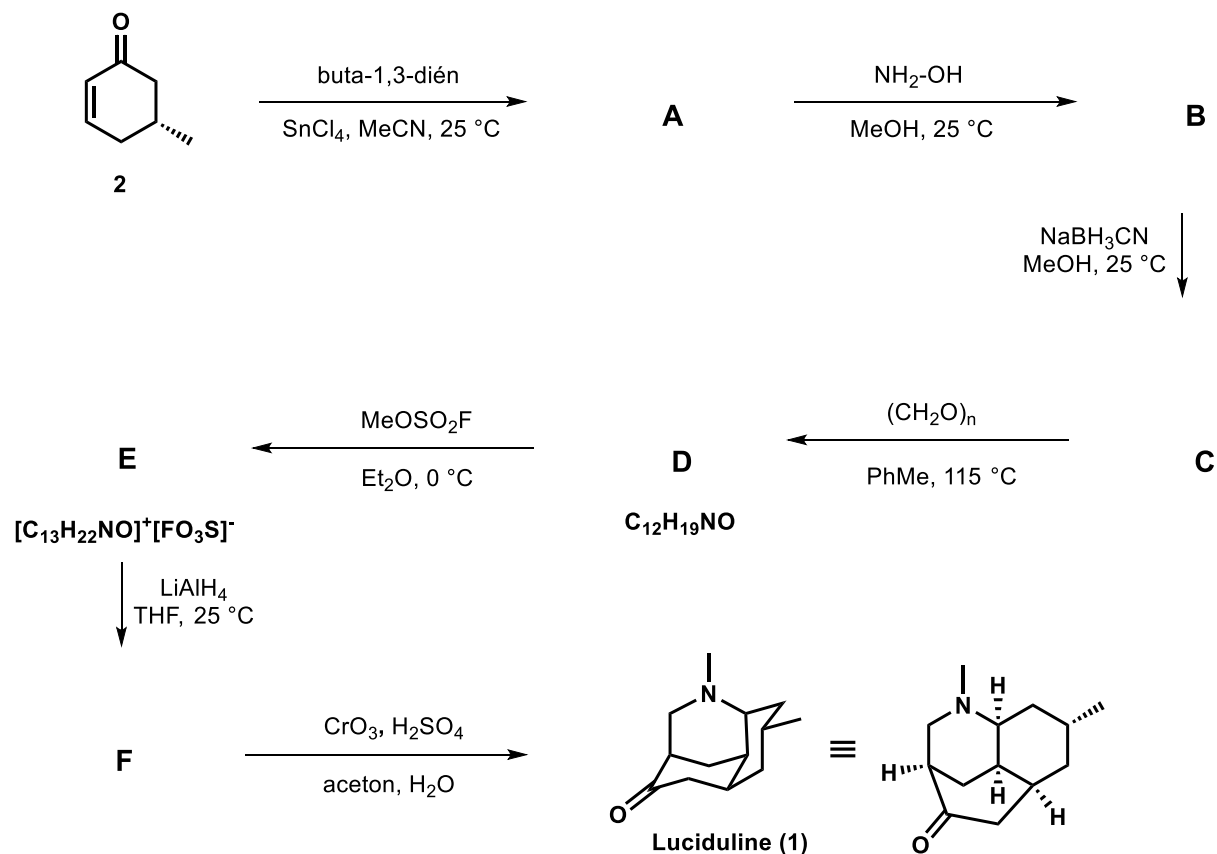
14C. *Magyarázd meg a hasítási módok közötti különbséget!*

14D. Merrifield az első szilárd fázisú peptidszintézisét Z ideiglenes védőcsoportot alkalmazva valósította meg a róla elnevezett gyantán. Azonban a szintézis során nagy peptidvesztést tapasztalt. *Mi lehetett ennek az oka?*

14E. A fellépő peptidvesztést sikerült jelentősen csökkentenie, ha az általa használt, később róla elnevezett gyantát a szintézis megkezdése előtt nitrálta. *Hogyan segített ez a lépés?*

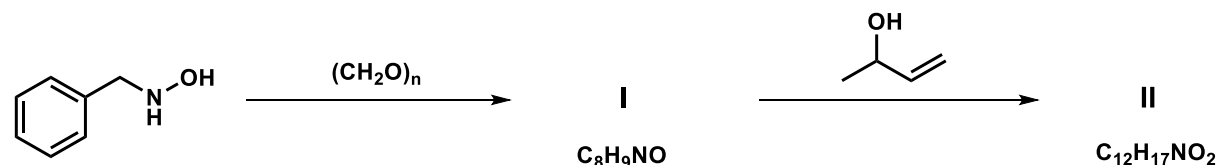
15. feladat		az egész 8,00 %-a	
	15A	15B	Összesen
Max	9	3	12
Elért			

Oppolzer Luciduline (**1**) totálszintézise a **2** enonból indul ki az alábbi szintézisút mentén:

15A. Rajzold fel a totálszintézis intermedierjeit (**A-F**) minden esetben a sztereokémia egyértelmű jelölésével!

Az **C-D** átalakulás megértéséhez érdemes a következő reakcióval való hasonlóságot figyelembe venni:

15B. Rajzold fel **I** és **II** szerkezetét! Add meg **I** határszerkezeteit!

A:	B:
C:	D:
E:	F:
I (határszerkezetekkel):	II: